

ดาวนโหลดเอกสารกฎหมาย เตรียมสอบ 3 สนาม
((ลอร์สยาม ดอทคอม))
บทบรรณาธิการ เนติบัณฑิต เล่ม 5 สมัยที่ 67

บทบรรณาธิการ

คำถาม สัญญาจำนองมีข้อตกลงว่า หากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้
 บังคับจากทรัพย์สินอื่นจนกว่าจะครบนั้น กรณีที่หนี้ที่จำนองเป็นประกันนั้นขาดอายุความ
 แล้ว ถ้าผู้รับจำนองฟ้องบังคับจำนอง ได้เงินไม่พอชำระหนี้ จะบังคับจากทรัพย์สินอื่นของ
 ผู้จำนองได้หรือไม่ และจะเรียกดอกเบี้ยนับจากวันฟ้องได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๘๘/๒๕๕๒ การจำนองทรัพย์สินเพื่อเป็นประกันหนี้
 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๔๕ และมาตรา ๑๙๓/๒๗ บัญญัติ
 เป็นข้อยกเว้นว่า แม้หนี้ที่ประกันหรือหนี้ประธานจะขาดอายุความแล้ว ก็ยังบังคับชำระ
 หนี้จากทรัพย์สินที่จำนองได้แต่ดอกเบี้ยที่ค้างให้คิดย้อนหลังขึ้นไปได้เพียงห้าปีเท่านั้น
 ดังนั้น ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบชำระดอกเบี้ยที่ค้างชำระให้ย้อนหลังไปมี
 กำหนด ๕ ปี จึงชอบแล้ว

ปัญหาต่อไปมีว่า การที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้โจทก์มีสิทธิบังคับจำนองได้แต่
 เฉพาะทรัพย์สินที่จำนองเท่านั้น โดยไม่อาจบังคับกับทรัพย์สินอื่นของจำเลยได้เป็นการ
 ชอบหรือไม่ โดยโจทก์อุทธรณ์ว่า ตามข้อตกลงต่อท้ายสัญญาจำนองข้อ ๘ ระบุว่า หากมี
 การบังคับจำนองและภายหลังจากเอาทรัพย์สินที่จำนองขายทอดตลาดได้เงินน้อยกว่า
 จำนวนหนี้ที่จะต้องชำระเป็นจำนวนเท่าใด จำเลยยินยอมรับใช้เงินจำนวนที่ขาดนั้นจนครบ
 เมื่อโจทก์บังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ โจทก์ย่อมมีสิทธิบังคับคดีกับทรัพย์สินอื่นของ
 จำเลยเพื่อนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วนนั้น เห็นว่า แม้ตามข้อตกลงต่อท้าย
 สัญญาจำนองจะระบุว่า หากมีการบังคับจำนองและภายหลังจากเอาทรัพย์สินที่จำนอง
 ขายทอดตลาดได้เงินน้อยกว่าจำนวนหนี้ที่จะต้องชำระเป็นจำนวนเท่าใด จำเลยยินยอมรับ
 ใช้เงินจำนวนที่ขาดนั้นจนครบอันเป็นการยกเว้นบทบัญญัติมาตรา ๗๓๓ ก็ตาม แต่เมื่อ
 หนี้เงินกู้ขาดอายุความตั้งได้วินิจฉัยแล้วโจทก์คงบังคับชำระหนี้ได้เฉพาะทรัพย์สิน
 ที่จำเลยจำนองไว้เท่านั้นจะบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่นของจำเลยหาได้ไม่
 ที่ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าโจทก์มีสิทธิบังคับจำนองได้แต่เฉพาะทรัพย์สินที่จำนองเท่านั้น
 โดยไม่อาจบังคับกับทรัพย์สินอื่นของจำเลยได้นั้นชอบแล้ว

คำถาม สัญญากู้เงินไม่ได้กำหนดเวลาชำระต้นเงินคืนไว้ หากผู้กู้ถึงแก่ความตาย ผู้ให้กู้จะต้องฟ้องทายาทของผู้กู้ให้ชำระหนี้เงินกู้ ภายในกำหนดอายุความใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๘๑๑/๒๕๕๖ สัญญากู้เงินระหว่างโจทก์กับ ส. ไม่ได้กำหนดเวลาชำระต้นเงินคืนไว้ โจทก์ยอมเรียกให้จำเลยชำระหนี้ได้โดยพลันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๓ วรรคหนึ่ง และถือเป็นเวลาที่ผู้ให้กู้อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้ อายุความจึงเริ่มนับแต่วันถัดจากวันทำสัญญากู้เงิน และเมื่อ ส. ถึงแก่ความตายก่อนที่โจทก์ทวงถามก็ไม่อาจใช้อายุความทั่วไปเพราะสิทธิเรียกร้องอันมีต่อเจ้ามรดกซึ่งยังไม่ถึงกำหนดเวลาบังคับเมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตายก่อนถึงกำหนดนั้น เจ้าหนี้ก็ต้องฟ้องคดีเพื่อบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่ได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดก เมื่อ ส. ถึงแก่ความตายวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ และโจทก์อยู่ช่วยงานศพด้วย แสดงว่าโจทก์รู้ถึงการตายของ ส. ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๘ โจทก์นำคดีมาฟ้องจำเลยในฐานะทายาทของ ส. ให้ชำระหนี้เงินกู้ยืมวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ พันกำหนดเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่โจทก์รู้ถึงการตายของ ส. ฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙๙๔/๒๕๕๐ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้เจ้าหนี้ฟ้องร้องเมื่อพ้นกำหนด ๑ ปี นับแต่เจ้าหนี้ได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของลูกหนี้ ในกรณีดังกล่าว เจ้าหนี้ของผู้ตายจะต้องเรียกร้องให้ชำระหนี้จากทรัพย์มรดกของผู้ตายซึ่งเป็นลูกหนี้ในกำหนด ๑ ปี นับแต่ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย ดังนั้น แม้หนังสือสัญญากู้ยืมเงินที่ลูกหนี้ทำไว้กับโจทก์ยังไม่ถึงกำหนดชำระแต่ลูกหนี้ได้ถึงแก่ความตายเสียก่อน โจทก์ย่อมมีสิทธิฟ้องคดีเพื่อบังคับตามสิทธิเรียกร้องได้ภายใน ๑ ปี นับแต่เมื่อโจทก์รู้ถึงความตายของลูกหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม เพราะสิทธิเรียกร้องของโจทก์ย่อมเกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ถึงแก่ความตาย หากรอจนหนี้ถึงกำหนดชำระ อายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม ดังกล่าวข้างต้นอาจจะล่วงพ้นไปแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องบังคับให้ชำระหนี้ได้แม้หนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระ

คำถาม เช็คเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๖๓๗/๒๕๕๖ เชื้อพิพาทมิได้มีคำว่ากู้หรือยืม และอ่านข้อความในเชื้อพิพาททั้งหมดก็ไม่มีข้อความใดเลยที่ให้อำนาจเป็นการกู้ยืมเงินกัน ทั้งสภาพของเชื้อก็เป็นการใช้เงิน ไม่ใช่การกู้หรือยืมเงิน เชื้อพิพาทจึงมิใช่เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืม และเมื่อจำเลยไม่ได้ลงลายมือชื่อในช่องผู้กู้และไม่ได้กู้ยืมเงินจากโจทก์ เชื้อพิพาทจึงไม่มีมูลหนี้ จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบหนี้ตามเชื้อพิพาท

คำถาม เจ้าของที่ดินอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินเพื่อประกอบกิจการ ผู้ใช้ที่ดินถมดินในที่ดิน ดินที่นำมาถมเป็นส่วนควบของที่ดินหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๓๓๑/๒๕๕๖ จำเลยอนุญาตให้โจทก์ใช้ที่ดินพิพาทประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการชั่วคราวมิได้ขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ การที่โจทก์ครอบครองที่ดินพิพาทถือเป็นการครอบครองแทนจำเลย เมื่อที่ดินพิพาทเป็นของจำเลย การที่โจทก์ถมดินในที่ดินพิพาท เป็นการถมเพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจของโจทก์เอง ดินที่โจทก์นำมาถมมิใช่โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๖ จึงถือว่าเป็นส่วนควบของที่ดินตามมาตรา ๑๔๔ ส่วนสาธารณูปโภคบนที่ดิน เป็นอุปกรณ์ของบริษัท ค. มิใช่เป็นทรัพย์สินของโจทก์ การที่จำเลยขายที่ดินพิพาทให้แก่บุคคลอื่น จึงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์

คำถาม พยานในพินัยกรรมลงลายมือชื่อในพินัยกรรมโดยไม่เห็นเหตุการณ์ขณะทำพินัยกรรม แต่มาลงลายมือชื่อในภายหลัง โดยสอบถามผู้ทำพินัยกรรมและได้ความว่าผู้ทำพินัยกรรมประสงค์จะทำพินัยกรรมจริง พินัยกรรมสมบูรณ์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

บทบัญญัติของ ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๕๖ วรรคแรก หมายความว่า ผู้ทำพินัยกรรมแบบที่เป็นหนังสือนั้นต้องมีพยานอย่างน้อยสองคน และพยานจะต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมไว้ในขณะนั้นเป็นสำคัญ ทั้งบทบัญญัติกฎหมายที่ว่าผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานทั้งสองคน และพยานทั้งสองจะต้องลงลายมือชื่อรับรองในขณะนั้น เป็นบทบัญญัติที่มีความหมายชัดเจนจนกระทั่งไม่อาจจะตีความหรือแปลความหมายไปเป็นอย่างอื่นได้ ดังนั้น การที่พยานไม่ว่าคนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนในพินัยกรรมลงลายมือชื่อในพินัยกรรมโดยไม่เห็นเหตุการณ์ขณะทำพินัยกรรมแต่มาลงลายมือชื่อในภายหลัง ก็ย่อมไม่ชอบด้วยบทบัญญัติกฎหมายมาตราดังกล่าวและทำให้

พินัยกรรมเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๐๕ ไปในทันที **แต่ต่อมาภายหลังพยานในพินัยกรรมจะมาสอบถามผู้ทำพินัยกรรมและได้ความว่าผู้ทำพินัยกรรมมีความประสงค์จะทำพินัยกรรมจริงก็ตาม ก็ไม่มีผลทำให้การลงลายมือชื่อในพินัยกรรมที่ไม่ชอบหรือพินัยกรรมที่เป็นโมฆะไปแล้วกลับกลายเป็นการลงลายมือชื่อที่ชอบทำให้พินัยกรรมมีผลสมบูรณ์ชอบด้วยกฎหมายไปได้**

คำถาม ผู้เยาว์อายุ ๑๙ ปีเศษ ทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง บิดามารดาอนุญาตให้ขับรถจักรยานยนต์ เนื่องจากต้องใช้เป็นพาหนะในการเดินทางไปทำงาน ทั้งผู้เยาว์ได้รับใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ และไม่ปรากฏว่าเคยขับรถจักรยานยนต์ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นหรือเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนอยู่เสมอ จะถือว่าบิดามารดาได้ใช้ความระมัดระวังแก่น้ำที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้นแล้ว หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๓๘/๒๕๕๕ ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๑ มีอายุ ๑๙ ปีเศษ **ใกล้บรรลุนิติภาวะ** แม้จะยังเป็นผู้เยาว์ และต้องอยู่ในความปกครองดูแลของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นบิดามารดาตามกฎหมายก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ ก็ทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง ไม่เป็นภาระแก่บิดามารดา การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ อนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ขับรถจักรยานยนต์ ก็เนื่องมาจากต้องใช้เป็นพาหนะในการเดินทางไปทำงาน ทั้งจำเลยที่ ๑ ได้รับอนุญาตขับรถจักรยานยนต์ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ มีวุฒิภาวะพอสมควรที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จะไว้วางใจ จำเลยที่ ๑ ในการดำรงชีวิตในสังคมที่จะไม่ก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้อื่น และไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ เคยขับรถจักรยานยนต์ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นหรือเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนอยู่เสมอ อันจะทำให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ควรต้องทักท้วงหรือห้ามปรามมิให้จำเลยที่ ๑ ขับรถจักรยานยนต์อีกจนกว่าจะบรรลุนิติภาวะ เช่นนี้ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ใช้ความระมัดระวังดูแลจำเลยที่ ๑ ตามสมควรแก่น้ำที่ดูแลซึ่งทำอยู่นั้นแล้ว จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงไม่ต้องร่วมกับจำเลยที่ ๑ รับผิดชอบโจทก์ ตามข้อยกเว้นใน ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๙

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ